

ÚČETNICTVÍ A ROZBORY VE VEŘEJNÉM SEKTORU

- doplnění účetních postupů**
- ORGANIZACE ZŘIZOVANÉ ÚSC**

BPV URVS jaro 2016

Irena Opluštilová, oplustii@econ.muni.cz

Katedra regionální ekonomie a správy

Druhy organizací ÚSC

- ÚSC může zřizovat či zakládat:
    - vlastní organizační složky
    - příspěvkové organizace
    - obchodní společnosti (a.s., s.r.o.)
    - ústavy
    - školské právnické osoby
    - veřejné výzkumné instituce
-

Organizační složky ÚSC

- Organizace bez právní subjektivity
    - hospodaří jménem svého zřizovatele
  - Pro takové činnosti, které
    - nevyžadují velký počet zaměstnanců,
    - nepotřebují složité a rozsáhlé strojní nebo jiné technické vybavení,
    - nejsou vnitřně odvětvově či jinak organizačně členěné,
    - nevstupují do složitých ekonomických nebo právních vztahů.
-

Organizační složky ÚSC

- Zastupitelstvo ÚSC
    - zřizuje OS
    - jmenuje vedoucího OS, určí jeho práva a povinnosti
  - Pracovníci OS jsou zaměstnanci OÚ
  - Př. OS: knihovny, informační střediska,..
-

Hospodaření OS

- OS není účetní jednotkou ani samostatnou právnickou osobou
- veškeré příjmy a výdaje OS v rozpočtu zřizovatele
  - rozpočet OS je součástí rozpočtu zřizovatele.
- Obec dává oprávnění k dispozicím s rozpočtem OS svému úřadu a také podle potřeby odpovědnému vedoucímu OS

- oprávnění disponovat jen s prostředky, které zabezpečují běžný provoz
    - provozní záloha v hotovosti nebo na běžném účtu
  - nevyčerpaná záloha se vrací zřizovateli
  - OS může být oprávněna vybírat některé příjmy z její činnosti.
-

Př.(1) OS – knihovna. Obec poskytuje provozní zálohu 20 000 Kč. OS nakoupí knihy za 5 000 Kč, hradí 6 000 Kč za internetové připojení a nakupuje materiál za 1 500 Kč.

	Kč	MD	Dal	pol.	§
1) Poskytování provozní zálohy	20 000	314	231	5181	3314
2) Vyúčtování operací knihovny na základě údajů z peněžního deníku koncem měsíce:					
a) nákup knih	5 000	501	314		
b) platba za internetové připojení	6 000	518	314		
c) platba za materiál	1 500	501	314		
3) Zúčtování výdajů s poskytnutou zálohou na konci měsíce					
a) snížení zálohy	- 12 500		231	5181	3314
b) nákup knih	5 000		231	5136	3314
c) platba za internetové připojení	6 000		231	5162	3314
d) platba za materiál	1 500		231	5139	3314

Př. (2) OS – knihovna. Přijímá poplatky za půjčovní 2 000 Kč a za poskytování přístupu k internetu 1 000 Kč v hotovosti, které převádí do rozpočtu obce. Na konci období vrací do rozpočtu nevyčerpanou zálohu.

	Kč	MD	Dal	pol.	§
5) Příjem z půjčovního	2 000	261	602		
6) Příjem za poskytování internetu	1 000	261	602		
7) Převod do rozpočtu obce – pokladní deník	3 000	262	261		
8) Příjem do rozpočtu obce – bankovní výpis:					
a) příjem z půjčovního	2 000	231	262	2111	3314
b) příjem za poskytování internetu	1 000	231	262	2111	3314
9) Převod nevyčerpaných prostředků na konci roku	7 500	231	314	5181	3314

Příspěvkové organizace ÚSC

- Právnícké osoby - **právní subjektivita**
  - Takové činnosti, které jsou zpravidla neziskové a jejichž rozsah, struktura a složitost vyžadují samostatnou právní subjektivitu
  - Př. ZŠ, MŠ, divadla, kina,..
  - Zřízena zastupitelstvem ÚSC, rozhodnutí o zřízení + zřizovací listina v Ústředním věstníku ČR, zápis PO do obchodního rejstříku ČR
-

Hospodaření PO

- Hlavní činnost
  - Doplňková činnost (souhlas zřizovatele)
  - Zřizovatel poskytuje příspěvek na provoz
  - zpravidla v návaznosti na výkony nebo jiná kritéria jejích potřeb
-

- Zřizovatel může uložit odvod do svého rozpočtu, jestliže
    - plánované V překračují plánované N
    - investiční zdroje jsou větší, než je jejich potřeba užití podle rozhodnutí zřizovatele
    - PO porušila rozpočtovou kázeň
  - Vztah rozpočtu PO k rozpočtu zřizovatele lze během roku změnit v neprospěch PO jen ze závažných, objektivně působících příčin.
-

Porušení rozpočtové kázně

- použití prostředků od zřizovatele v rozporu se stanoveným účelem
  - převedení do PF více finančních prostředků, než stanoví zákon nebo než rozhodl zřizovatel
  - použití prostředků svého PF na jiný účel, než stanoví zákon nebo jiný právní předpis
  - použití provozních prostředků na účel, na který měly být použity prostředky PF podle zákona
  - překročení stanoveného nebo přípustného objemu prostředků na platy, pokud toto překročení do 31. prosince nekryla ze svého fondu odměn
-

Majetek příspěvkových organizací

- hospodaří se svěřeným majetkem v rozsahu stanoveném zřizovací listinou
  - nabývá majetek pro svého zřizovatele
  - zřizovatel může stanovit, ve kterých případech je k nabytí takového majetku třeba jeho předchozí písemný souhlas
-

PO může nabýt pouze majetek potřebný k výkonu činnosti, pro kterou byla zřízena

- a to:
    - bezúplatným převodem od svého zřizovatele
    - darem s předchozím písemným souhlasem zřizovatele,
    - děděním; bez předchozího písemného souhlasu zřizovatele je příspěvková organizace povinna dědictví odmítnout, nebo
    - jiným způsobem na základě rozhodnutí zřizovatele.
-

Dlouhodobý majetek

1. Smlouva o výpůjčce mezi ÚSC a PO

- Vlastnictví: ÚSC
- Evidence: ÚSC v rozvaze, PO v podrozvaze
- Smlouva o výpůjčce je bezúplatná
- Běžnou údržbu a opravy provádí PO
- Velké opravy a TZ provádí ÚSC
  - Lze povolit pořízení TZ ze zdrojů PO a evidovat v PO, PO může TZ odepisovat účetně (nikoliv daňově)
- Daňová problematika – kromě běžných oprav a údržby nemá PO ve vztahu k majetku žádný daňově uznatelný náklad
- Dotace na pořízení DM – příjemcem je ÚSC

Dlouhodobý majetek

1. Smlouva o výpůjčce mezi ÚSC a PO

- Vhodné u malých PO bez vedlejší hospodářské činnosti, s malým počtem zaměstnanců, které by nebyly schopny zajistit větší opravy užívané budovy ve své režii.

Dlouhodobý majetek

2. Smlouva nájemní mezi ÚSC a PO

- Vlastnictví – ÚSC
- Evidence
  - ÚSC v rozvaze
  - PO v podrozvaze
- Běžnou údržbu a opravy provádí PO
- Velké opravy a TZ provádí ÚSC
- Lze povolit pořízení TZ ze zdrojů PO a evidovat v PO, PO může TZ odepisovat účetně i daňově

Dlouhodobý majetek

2. Smlouva nájemní mezi ÚSC a PO

- Daňová problematika
    - daňově uznatelný náklad PO je nájemné, náklady na běžné opravy a údržbu, TŽ (pokud je pořízeno ze zdrojů PO, PO jej účetně eviduje)
  - Dotace na pořízení DM
    - příjemcem je ÚSC
  - Vhodné u PO, která část budovy využívá např. pro hospodářskou činnost
  - Není vhodné, pokud by smlouva byla pouze účelová
-

Dlouhodobý majetek

3. Předání k hospodaření („svěřený“ majetek)

- Vlastnictví – ÚSC
  - Evidence
    - PO v rozvaze, analyticky odděleně od majetku, který má ve vlastnictví; PO odepisuje.
    - ÚSC v podrozvaze.
  - Peněžní převody
    - zřizovatel pokrývá v rámci příspěvku na provoz odpisy staveb;
    - v případě, že zdroje IF z odpisů jsou vyšší než investiční potřeba PO, lze nařídit odvod z odpisů do rozpočtu zřizovatele.
-

Dlouhodobý majetek

3. Předání k hospodaření („svěřený“ majetek)

- Běžnou údržbu a opravy provádí PO
- Velké opravy a TZ provádí PO
- Daňová problematika
  - daňově uznatelný náklad PO jsou náklady na běžné opravy a údržbu, TZ (pokud je pořízeno ze zdrojů PO, PO jej účetně eviduje)
- Dotace na pořízení DM
  - příjemcem je zřizovatel

Dlouhodobý majetek

4. Bezúplatný převod od svého zřizovatele

- Vlastnictví – PO
  - Evidence
    - PO v rozvaze, analyticky odděleně od majetku, který je svěřený (ve vlastnictví jiné osoby); PO odepisuje.
    - ÚSC nikde.
  - Peněžní převody
    - zřizovatel pokrývá v rámci příspěvku na provoz odpisy staveb;
    - v případě, že zdroje IF z odpisů jsou vyšší než investiční potřeba PO, lze nařídit odvod z odpisů do rozpočtu zřizovatele.
-

Dlouhodobý majetek

4. Bezúplatný převod od svého zřizovatele

- Běžnou údržbu a opravy provádí PO
- Velké opravy a TZ provádí PO
- Daňová problematika
  - daňově uznatelný náklad PO jsou náklady na běžné opravy a údržbu, TZ (pokud je pořízeno ze zdrojů PO, PO jej účetně eviduje).
  - Daňové odpisy majetku bezúplatně převedeného od r. 2007 nejsou uznatelné.
- Dotace na pořízení DM
  - příjemcem je PO, i přímo, ale správně prostřednictvím zřizovatele

Dlouhodobý majetek

5. Darování s předchozím písemným souhlasem zřizovatele

- Vlastnictví – PO
- Evidence – PO v rozvaze, analyticky odděleně od majetku, který je svěřený (ve vlastnictví jiné osoby); ÚSC nikde. PO odepisuje.
- Peněžní převody – zřizovatel pokrývá v rámci příspěvku na provoz odpisy staveb; v případě, že zdroje IF z odpisů jsou vyšší než investiční potřeba PO, lze nařídit odvod z odpisů do rozpočtu zřizovatele.

Dlouhodobý majetek

5. Darování s předchozím písemným souhlasem zřizovatele

- Běžnou údržbu a opravy provádí PO
- Velké opravy a TZ provádí PO
- Daňová problematika
  - daňově uznatelný náklad PO jsou náklady na běžné opravy a údržbu, TZ (pokud je pořízeno ze zdrojů PO, PO jej účetně eviduje).
  - Daňové odpisy majetku darovaného od r. 2007 nejsou uznatelné.
- Dotace na pořízení DM
  - příjemcem je PO, i přímo, ale správně prostřednictvím zřizovatele

Omezení PO

při vstupování do právních vztahů

- PO je oprávněna uzavírat smlouvy o půjčce nebo o úvěru jen po předchozím písemném souhlasu zřizovatele
  - (kromě půjček zaměstnancům z FKSP)
- Příspěvková organizace není oprávněna zajišťovat závazky.
- Může pořizovat věci nákupem na splátky nebo smlouvou o nájmu s právem koupě jen po předchozím písemném souhlasu zřizovatele

Omezení PO

při vstupování do právních vztahů

- Není oprávněna nakupovat akcie či jiné CP.
    - Přijímat je jako protihodnotu za své pohledávky vůči jiným subjektům je oprávněna jen po předchozím písemném souhlasu zřizovatele.
  - Není oprávněna poskytovat dary jiným subjektům
    - Výjimka: obvyklé dary svým zaměstnancům a jiným osobám z FKSP
  - PO nesmí
    - zřizovat nebo zakládat právnické osoby,
    - mít majetkovou účast v právnické osobě zřízené nebo založené za účelem podnikání.
-

Účetnictví PO

- PO je samostatnou účetní jednotkou
  - Bankovní účty – účty 24x
  - Peněžní fondy – účty 41x
  - Vztahy k zřizovateli – účty 348, 349, 672
  - Odpisování majetku
  - Účtování o svěřeném majetku - zřizovatel vymezí práva a povinnosti spojené s využíváním tohoto majetku
-

Peněžní fondy PO

- ČÚS č. 704
  - Rezervní fond: 413, 414 – Fond rezervní
  - Investiční fond – nově FOND INVESTIC: 416 – Fond reprodukce majetku
  - Fond odměn: 411 – Fond odměn
  - FKSP: 412 – Fond kulturních a sociálních potřeb
  - Pozn. pozor neplést s peněžními fondy ÚSC

  - Zůstatky fondů se převádí do následujícího roku

  - Bankovní účet peněžního fondu příspěvkové organizace
  - prostředky na b.ú. příspěvkové organizace - 241
  - zvláštní bankovní účet – 245
  - FKSP - 243
-

Rezervní fond (účet 413, 414)

- Motivační nástroj pro to, aby se PO snažila dosahovat zlepšeného hospodářského výsledku
  - ZHV = výsledek hospodaření po zdanění a odvodu nevyužitých účelových prostředků
- Tvorba
  - ze ZHV (až po převodu do fondu odměn) - 413
  - peněžní neinvestiční dary - 414
- Použití
  - k dalšímu rozvoji organizace
  - k časovému překlenutí rozdílu mezi výnosy a náklady
  - k úhradě ztráty z předchozích let
  - k úhradě sankcí za porušení rozpočtové kázně
  - ~~k posílení investičního fondu (po souhlasu zřizovatele)~~

Fond odměn (účet 411)

- Tvorba
    - Ze ZHV
      - Maximálně 80 % limitu prostředků na platy nebo přípustného objemu prostředků na platy
  - Použití
    - Přednostně překročení prostředků na platy
    - Odměny zaměstnancům
-

FKSP (účet 412)

- Vyhláška 114/2002 Sb., o FKSP
- Tvorba
  - základní příděl - 1 % z ročního objemu nákladů zúčtovaných na platy a náhrady platů, popř. na mzdy a náhradu mezd a odměn za pracovní pohotovost, na odměny a ostatní plnění za vykonávanou práci
  - naplňován zálohově, vyúčtování skutečného základního přídělu v rámci účetní závěrky

FKSP (účet 412)

- Použití
    - k zabezpečování kulturních, sociálních a dalších potřeb
    - určen
      - zaměstnancům v pracovním poměru k PO,
      - žákům SOU a U,
      - interním vědeckým aspirantům,
      - důchodcům, kteří při prvním odchodu do důchodu pracovali u PO,
      - případně rodinným příslušníkům zaměstnanců
-
- jiným fyzickým nebo i právnickým osobám

Fond investic (účet 416)

- Tvorba
  - odpisy DNM a DHM
  - investiční příspěvek z rozpočtu zřizovatele
  - investiční dotace ze státních fondů a jiných veřejných rozpočtů
  - výnosy z prodeje DHM – pouze při schválení zřizovatelem – pozn. povolení se týká pouze svěřeného majetku
  - Peněžní dary a příspěvky od jiných subjektů určené nebo použitelné k investičním účelům
  - převody z rezervního fondu

Fond investic (účet 416)

- Použití
  - k financování investičních výdajů – pořízení a technické zhodnocení DHM a DNM s výjimkou drobného majetku
  - k úhradě investičních úvěrů nebo půjček
  - k odvodu do rozpočtu zřizovatele, pokud takový odvod uloží
  - k posílení zdrojů na financování údržby a oprav majetku, který příspěvková organizace používá pro svou činnost.

DĚKUJI ZA POZORNOST